

Søgne og Greipstad Sparebank

Offentliggjøring av finansiell informasjon i samsvar med kapitalkravforskriftens del IX

PILAR 3 dokument pr 31.12.2020

Innhold:

1	KAPITALDEKNINGSREGLER.....	3
1.1.1	Introduksjon til kapitaldekningsreglene.....	3
1.2	Pilar I: Minimumskrav til ansvarlig kapital.....	3
1.3	Pilar II: Vurderingen av samlet kapitalbehov og individuell tilsynsmessig oppfølging	4
1.4	Pilar III: Institusjonenes offentliggjøring av informasjon.....	5
1.5	Søgne og Greipstad Sparebank	5
2	ANSVARLIG KAPITAL OG KAPITALKRAV	5
2.1	Ansvarlig kapital for Søgne og Greipstad Sparebank	5
2.2	Ansvarlig kapital på konsolidert nivå	7
2.3	Kapitalkrav for Søgne og Greipstad Sparebank.....	7
2.4	Kombinert kapitalbufferkrav.....	8
2.5	Kombinert kapitalbufferkrav på konsolidert nivå.....	9
2.6	Kapitalplan	9
2.7	Uvektet kjernekapitalandel (Leverage Ratio).....	9
2.8	Uvektet kjernekapitalandel konsolidert nivå	10
3	STYRING OG KONTROLL AV RISIKO.....	10
3.1	Innledning	10
3.2	Organisering og ansvar	11
3.2.2	Generalforsamling.....	12
3.2.3	Styret.....	12
3.2.4	Adm. banksjef.....	13
3.2.5	Risk Manager	13
3.2.6	Avdelingsledere.....	13
3.2.7	Revisor.....	13
3.3	Risiko- og kapitalstyring	13
3.3.1	Strategisk målbilde	13
3.3.2	Risikoanalyse.....	13
3.3.3	Risikostrategier	14
3.3.4	Rapportering	14
3.3.5	Stresstester	15
3.3.6	Beredskapsplaner	15
3.3.7	Kapitalstyring	15
3.3.8	Oppfølging, rapportering og overvåking	15
3.3.9	Etterlevelse (Compliance)	15
3.4	Risikoområder og definisjoner	16
4	RISIKOOMRÅDER UNDER PILAR I - REGULATORISK KAPITAL	17

4.1	Kredittrisiko - Standardmetoden	17
4.1.1	Styring og kontroll.....	17
4.1.2	Verd Boligkreditt AS	19
4.1.3	Kreditteksponering.....	19
4.1.4	Nedskrivninger på utlån og garantier	21
4.1.5	Risikoklassifiseringssystem (PD-modell).....	22
4.1.6	Kreditt og forringelsesrisiko	23
4.1.7	Bruk av ratingbyråer	26
4.1.8	Sikkerheter	26
4.1.9	Motpartsrisiko for derivater.....	26
4.2	Operasjonell risiko.....	27
4.2.1	Styring og kontroll.....	27
5	TILLEGGSKAPITAL (PILAR II)	28
5.1	Innledning	28
5.2	Kredittrisiko.....	28
5.2.1	Styring og kontroll.....	28
5.3	Likviditetsrisiko	29
5.3.1	Styring og kontroll.....	29
5.3.2	Bankens funding og likviditet	29
5.4	Markedsrisiko	30
5.4.1	Styring og kontroll.....	30
5.4.2	Aksjerisiko.....	31
5.4.3	Renterisiko utenfor handelsporteføljen	32
5.4.4	Valutarisiko	32
5.4.5	Kredittspreadrisiko	32
5.4.6	Eiendomspriserisiko	32
5.5	Andre risikoformer.....	33
5.5.1	Forsikringsrisiko:.....	33
5.5.2	Risiko knyttet til pensjonsforpliktelser	33
5.5.3	Forretningsrisiko:	33
5.5.4	Strategisk risiko:	33
5.5.5	Omdømmerisiko:	34
5.5.6	Systemrisiko.....	34
5.5.7	Risiko knyttet til uforsvarlig gjeldsoppbygging.....	34
5.5.8	Eierrisiko forsikringsvirksomhet.....	34
6	OPPSUMMERING AV KAPITALBEHOVET OG KAPITALPLAN	34

1 KAPITALDEKNINGSREGLER

1.1.1 Introduksjon til kapitaldekningsreglene

Krav til vurdering av risiko og samlet kapitalbehov er gjennomført i norsk lovverk i finansforetaksloven § 13-6. Verdipapirhandelloven § 9-17 tydeliggjør at foretakene skal offentliggjøre informasjon om virksomheten, risikoen knyttet til foretaket og ansvarlig kapital. Utfyllende bestemmelser om offentliggjøringen er gitt i kapitalkravsforskriften del IX som gjennomfører del 8 (artikkel 431 til 451) i parlaments- og rådsforordning 575/2013 (CRR).

Formålet med pilar 3 er å bidra til økt markedsdisiplin gjennom krav til offentliggjøring av informasjon. Foretakene skal offentliggjøre opplysninger som gir markedsaktørene mulighet til å vurdere foretakenes risikoprofil, kapitalisering og styring av risiko.

Dette dokumentet gir en presentasjon av risiko- og kapitalsituasjonen i Søgne og Greipstad Sparebank. Dokumentet skal dekke de spesifikke krav om offentliggjøring av finansiell informasjon (Pilar III) som pålegges.

Kapitalkravet og kapitaldekningen er uttrykt som en brøk. Telleren består av kjernekapital og tilleggskapital. Nevneren i brøken (beregningsgrunnlaget) består av eiendelene i balansen, samt forpliktelser utenom balansen, justert ut fra en risikovekting som skal gjenspeile beregnet risiko knyttet til den enkelte type eiendel eller forpliktelse. Lovhjemler for å fastsette nærmere krav om kapitaldekning følger av finansforetaksloven § 13-6 og kapitalkravsforskriften.

1.2 Pilar I: Minimumskrav til ansvarlig kapital

I henhold til Finansforetakslovens §14-1 skal bankene til enhver tid ha en ren kjernekapital som utgjør minst fire og en halv prosent av et beregningsgrunnlag etter § 14-2. Foretaks kjernekapital og ansvarlig kapital skal utgjør henholdsvis 6 % og 8 % av samme beregningsgrunnlag. Dersom en institusjon skulle komme i brudd med minstekravene til ansvarlig kapital, gjelder reglene i finansforetaksloven kapittel 21. I tillegg til minstekravene så gjelder det bufferkrav jf. § 14-3 i Finansforetaksloven. Hvis et finansforetak ikke oppfyller bufferkravene, skal foretaket utarbeide en plan for økning av ren kjernekapitaldekning, og

foretaket kan ikke uten samtykke fra Finanstilsynet utbetale utbytte til aksjeeierne eller egenkapitalbevisiere, bonus til ansatte eller rente på annen godkjent kjernekapital.

De metodene som banken bruker ved beregning av minimumskravene for henholdsvis kredittrisiko, markedsrisiko og operasjonell risiko er som følger:

Type risiko:	Valgt metode:
Kredittrisiko	Standardmetode
Markedsrisiko	Standardmetode
Operasjonell risiko	Basismetode

1.3 Pilar II: Vurderingen av samlet kapitalbehov og individuell tilsynsmessig oppfølging

Banken skal ha en prosess for å vurdere samlet kapitalbehov i forhold til risikoprofil samt en strategi for å vedlikeholde sitt kapitalnivå. Tilsynsmyndighetene skal overvåke og evaluere bankens interne vurdering av kapitalbehov og tilhørende strategi. Tilsynet skal iverksette passende tiltak dersom de ikke anser prosessen for tilfredsstillende.

Prosesen skal gjennomføres minimum årlig basert på vurdering av eksponering, kvaliteten i styring og kontroll og hvor risikoen kvantifiseres gjennom beregning av risikojustert kapital. Det benyttes så vel kvantitative metoder som kvalitative vurderinger ved fastsettelsen av kapitalbehovet.

Finanstilsynet foretar jevnlig vurdering av foretakenes risiko og kapitalbehov (SREP). I vurderingen legges det til grunn at foretaket skal ha kapital ut over minstekravet og bufferkrav for risikoer som foretaket er utsatt for og som ikke, eller bare delvis, er dekket i minstekravet. Pilar 2-kravet skal dekkes av ren kjernekapital.

På bakgrunn av Finanstilsynets SREP-vurderinger og foretakets eventuelle kommentarer, fastsetter Finanstilsynet et pilar 2-krav som offentliggjøres. Finanstilsynet har gjennomført SREP-vurdering høsten 2017 og fastsatt et pilar 2-krav på 2,6 % poeng for Søgne og Greipstad Sparebank. Banken forventet ny SREP-vurdering i 2021.

1.4 Pilar III: Institusjonenes offentliggjøring av informasjon

Formålet med Pilar III er å supplere minimumskravene i Pilar I og den tilsynsmessige oppfølgingen i Pilar II. Pilar III skal bidra til økt markedsdisiplin gjennom krav til offentliggjøring av informasjon som gjør det mulig for markedet, herunder analytikere og investorer, å vurdere bankens risikoprofil og kapitalisering samt styring og kontroll.

Informasjonen skal offentliggjøres og oppdateres minimum årlig. Banken er pålagt å offentliggjøre informasjon som er egnet til å påvirke beslutningen til brukere av informasjonen i forbindelse med økonomiske forhold, senest 30 dager etter at banken er eller burde vært klar over forholdet. Informasjonen skal offentliggjøres på Internett, og skal være tilgjengelig i minst fem år fra tidspunkt for offentliggjøring.

Søgne og Greipstad Sparebank inngår ikke i rapporteringspliktig konsern slik at all rapportering er på banknivå.

1.5 Søgne og Greipstad Sparebank

Søgne og Greipstad Sparebank ble etablert i 1863. Forvaltningskapitalen per 31.12.2020 er NOK 4.722 mill. kroner. Banken har over 11.000 privatkunder og en stor andel bedriftskunder. Banken har 28 fast ansatte ved utgangen av året og har 2 kontorer med primærmarkedsområde Søgne og Songdalen. Banken har en moderat risikoprofil og 72,7 % av totale utlån er til personmarkedet. Majoriteten av utlånsvolumet er godt sikrete boliglån der over 85 % er sikret med pant i bolig.

2 ANSVARLIG KAPITAL OG KAPITALKRAV

Den ansvarlige kapitalen kan bestå av både kjernekapital og tilleggskapital. Ved beregning gjelder fradrag, tillegg og begrensninger i forhold til kapitalkravforskriftens definisjoner. Det er ved beregning av kapitalkrav innført krav om konsolidering av samarbeidende finansielle foretak gjeldende fra 1 kvartal 2018. Banken beregner dermed også konsolidert kapitaldekning inklusiv Verd boligkreditt AS og Brage Finans.

2.1 Ansvarlig kapital for Søgne og Greipstad Sparebank

Vedlagt vises bankens beregningsgrunnlag, ansvarlig kapital og kapitaldekning. Spesifikasjon av ansvarlig kapital i henhold til Finanstilsynets retningslinjer finnes på bankens hjemmesider.

Ansvarlig kapital	2020	2019
Sparebankens fond	516.802	475.558
Fond for urealiserte gevinster	31.470	0
Udisponert overskudd	0	0
Sum egenkapital	548.272	475.558
Delårsresultat som ikke er revidert	0	0
Fradrag for forsv. verdsettelse ved bruk av virk. verdi på eiendeler	-3.745	0
Overfinansiert pensjonsforpliktelse	-116	-1.034
Immaterielle eiendeler	0	0
Fradrag i ren kjernekapital (eierposter i finansinstitusjoner m.m)	-81.292	-42.842
Sum ren kjernekapital	463.119	431.682
Fondsobligasjoner	0	0
Fradrag i kjernekapital	0	0
Sum kjernekapital	463.119	431.682
Ansvarlig lånekapital	50.000	50.000
Fradrag i tilleggskapital	0	-6.863
Sum ansvarlig kapital	513.119	474.819
Vektet beregningsgrunnlag	2020	2019
Stater	0	0
Lokal regional myndighet	0	41
Institusjoner	35.241	48.085
Foretak	55.514	43.962
Massemarked	17.392	19.752
Pantsikkerhet eiendom	1.828.154	1.738.017
Forfalte engasjementer	15.902	11.548
Engasjement definert som høyrisik (eiendomsutvikling m.m)	197.980	0
Obligasjoner med fortrinnsrett	20.361	17.954
Andeler verdipapirfond	0	0
Egenkapitalposisjoner	95.967	73.884
Øvrige engasjementer	24.537	35.584
Sum kredittrisiko etter standardmetode	2.291.050	1.988.827
Operasjonell risiko etter basismetode	163.553	159.373
Sum risikovektet beregningsgrunnlag	2.454.603	2.148.200

2.2 Ansvarlig kapital på konsolidert nivå

Banken har beregnet følgende kapitaldekning på konsolidert nivå pr 31.12

Konsolidert kapitaldekning	2020	2019
Ren kjernekapital	540.327	475.652
Kjernekapital	551.136	482.649
Ansvarlig kapital	611.126	538.493
Beregningsgrunnlag	2.970.480	2.560.548
Kapitaldekning konsolidert	20,57 %	21,03 %
- herunder kjernekapitaldekning	18,55 %	18,85 %
- herunder ren kjernekapitaldekning	18,19 %	18,58 %

2.3 Kapitalkrav for Søgne og Greipstad Sparebank

Minimumskravet til ansvarlig kapital under Pilar I utgjør 8 % av beregningsgrunnlaget, og tabellen under viser kapitalkravet fordelt på engasjementskategoriene under kredittrisiko, samt for operasjonell risiko.

Videre vises de ulike bufferkravene.

Engasjementkategorier:	Sats	2020	2019
Stater og sentralbanker		-	-
Lokale og regionale myndigheter		-	3
Institusjoner		2.819	3.847
Foretak		4.441	3.517
Massemarkedsengasjementer		1.391	1.580
Pantesikkerhet i bolig- og næringseiendom		146.252	139.041
Forfalte engasjementer		1.272	924
Høyrisiko-engasjementer		15.838	-
Obligasjoner med fortrinnsrett		1.629	1.436
Egenkapitalposisjoner		7.677	5.911
Øvrige engasjementer		1.963	2.847
Kapitalkrav kredittrisiko		183.284	159.106
Kapitalkrav markedsrisiko ¹⁾		0	0
Kapitalkrav operasjonell risiko ²⁾		13.084	12.750
Minimum kapitalkrav under pilar 1	8,0 %	196.368	171.856
Bufferkrav:			
Bevaringsbuffer	2,5 %	53.705	53.705
Systemrisikobuffer	3,0 %	64.446	64.446
Motsyklisk buffer	1,0 %	21.482	53.705
Bankens samlede kapitalkrav pilar 1	14,5 %	311.489	343.712
Pilar 2 tillegg fastsatt den 06.12.2017	2,6 %	55.853	55.853
Sum kapitalkrav ansvarlig kapital inkl. pilar 2 tillegg:	17,1 %	367.342	399.565

1) Banken har ikke engasjementer som medfører rapporteringsplikt for markedsrisiko.

2) Banken benytter basismetoden for beregning av krav til ansvarlig kapital som skal dekke den operasjonelle risiko. Beregningsgrunnlaget i basismetoden er 15 % av gjennomsnittlig inntekt de tre siste år multiplisert med 12,5.

2.4 Kombinert kapitalbufferkrav

Bankens kapitalkrav består av følgende deler:

Kapitalbuffere	Ren kjernekapital	Kjernekapital	Ansvarlig kapital
Kapitalkrav Pilar 1	4,50 %	6,00 %	8,00 %
Bevaringsbuffer	2,50 %	2,50 %	2,50 %
Systemrisikobuffer (økes til 4,5 % 31.12.2022)	3,00 %	3,00 %	3,00 %
Motsyklisk buffer (reduisert til 1,0 % den 13.03.2020)	1,00 %	1,00 %	1,00 %
Samlet kapitalkrav	11,00 %	12,50 %	14,50 %
Pilar 2 tillegg fastsatt den 06.12.2017	2,60 %	2,60 %	2,60 %
Sum kapitalkrav inkl. pilar 2	13,60 %	15,10 %	17,10 %
Bankens kapital i %	18,87 %	18,87 %	20,90 %
Kapitalbuffer mot kapitalkrav	7,87 %	6,37 %	6,40 %
Kapitalbuffer mot kapitalkrav inkl pilar 2	5,27 %	3,77 %	3,80 %

Dette utgjør følgende i % av bankens beregningsgrunnlag:

Kapitalbuffere	Ren kjernekapital	Kjernekapital	Ansvarlig kapital
Kapitalkrav Pilar 1	96.669	128.892	171.856
Bevaringsbuffer	53.705	53.705	53.705
Systemrisikobuffer	64.446	64.446	64.446
Motsyklisk buffer (2 % fra 31.12.2017)	21.482	21.482	21.482
Samlet kapitalkrav	236.302	268.525	311.489
Pilar 2 krav	55.853	55.853	55.853
Sum kapitalkrav inkl. pilar 2	292.155	324.378	367.342
Bankens kapital	431.682	431.682	474.819
Kapitalbuffer mot kapitalkrav	195.380	163.157	163.330
Kapitalbuffer mot kapitalkrav inkl pilar 2	139.527	107.304	107.477

Som det framgår av oversikten så har banken kapitalbuffere mot gjeldende og varslede kapitalkrav.

2.5 Kombinert kapitalbufferkrav på konsolidert nivå

Konsolidert kapitalkrav består av følgende deler:

Kapitalbuffere	Ren kjernekapital	Kjernekapital	Ansvarlig kapital
Kapitalkrav Pilar 1	4,50 %	6,00 %	8,00 %
Bevaringsbuffer	2,50 %	2,50 %	2,50 %
Systemrisikobuffer	3,00 %	3,00 %	3,00 %
Motsyklisk buffer	1,00 %	1,00 %	1,00 %
Samlet kapitalkrav	11,00 %	12,50 %	14,50 %
Beregnet konsolidert pilar 2 tillegg jf Srep.	2,41 %	2,41 %	2,41 %
Sum kapitalkrav inkl. pilar 2	13,41 %	14,91 %	16,91 %
Konsolidert kapital i %	18,19 %	18,55 %	20,57 %
Kapitalbuffer mot kapitalkrav	7,19 %	6,05 %	6,07 %
Kapitalbuffer mot kapitalkrav inkl pilar 2	4,78 %	3,64 %	3,66 %

Som det framgår av oversikten så har banken også på konsolidert nivå kapitalbuffere mot gjeldende og varslede kapitalkrav.

2.6 Kapitalplan

Banken har fastsatt kapitalmål med utgangspunkt i gjeldende kapitalkrav for banken. Det er lagt inn en administrasjonsbuffer hvor tilfredsstillelse av de nye kapitalkravene er sentralt. Kapitalplanen legger opp til at banken har følgende kapitalmål.

Kapitalplan	Ren kjernekapital	Kjernekapitaldekning	Samlet kapitaldekning
Sum kapitalkrav	11,0	12,5	14,5
Pilar 2 krav SREP 06.12.2017	2,6	2,6	2,6
Sum kapitalkrav inkl. pilar 2	13,6	15,1	17,1
Adm. buffer	1,75	0,75	0,75
Tar høyde for økt systemrisikobuffer 31.12.2022	1,50	1,50	1,50
Bankens kapitalmål	16,85	17,35	19,35

2.7 Uvektet kjernekapitalandel (Leverage Ratio)

Det er fastsatt et minstekrav til uvektet kjernekapitaldekning på 5 % for banker i henhold til gjeldende regelverk. Uvektet kjernekapital kan betraktes som en modifisert utgave av egenkapitalandel, der også utenom balanseposter skal tas hensyn til.

Banken har følgende beregning av uvektet kjernekapital og oppfyller kommende minstekrav med god margin.

Uvektet Kjernekapitalandel	2020	2019
Kjernekapital	463.118	431.682
Engasjementsbeløp balanseposter	4.718.487	4.427.648
Engasjementsbeløp utenom balansen	90.812	122.657
Totalt engasjementsbeløp	4.809.299	4.550.305
Uvektet kjernekapitalandel	9,63 %	9,49 %

2.8 Uvektet kjernekapitalandel konsolidert nivå

Uvektet kjernekapital på konsolidert nivå er beregnet til følgende:

Uvektet konsolidert kjernekapital	2.020
Kjernekapital etter konsolidering	551.136
Engasjementsbeløp balanseposter	5.780.502
Engasjementsbeløp utenom balansen	111.149
Totalt engasjementsbeløp	5.891.651
Uvektet kjernekapitalandel	9,35 %

Uvektet konsolidert kjernekapital	2.019
Kjernekapital etter konsolidering	482.649
Total eksponering for banken	4.550.305
Forholdsmessig andel av eksponering foretak	995.528
Eliminering av interne fordringer og kapital	-152.816
Netto beregningsgrunnlag etter konsolidering	5.393.017
Konsolidert kapitaldekning	8,95 %

3 STYRING OG KONTROLL AV RISIKO

3.1 Innledning

God risiko- og kapitalstyring er et sentralt virkemiddel i bankens verdiskapning. Styret i Søgne og Greipstad Sparebank har en målsetting om at bankens risikoprofil skal være moderat. Det er et mål å ha minimum BBB+ «rating» fra DNB Markets for å sikre god tilgang på innlån fra kunder og kapitalmarkedene. Ved utarbeidelse av styringsdokumenter er det tatt utgangspunkt i Finanstilsynets moduler på de ulike områder.

Risiko- og kapitalstyringen i Søgne og Greipstad Sparebank tar utgangspunkt i overordnet strategiplan hvor ønsket risikonivå er angitt. Bankens hovedstrategi er til årlig rullering i sammenheng med bankens øvrige planprosess, og har en større og grundigere gjennomgang hvert tredje år. Det er videre utarbeidet delstrategier for de viktigste risikoområdene i banken. Strategidokumentene blir revidert og fremlagt for styret til beslutning årlig i henhold til styrets årsplan.

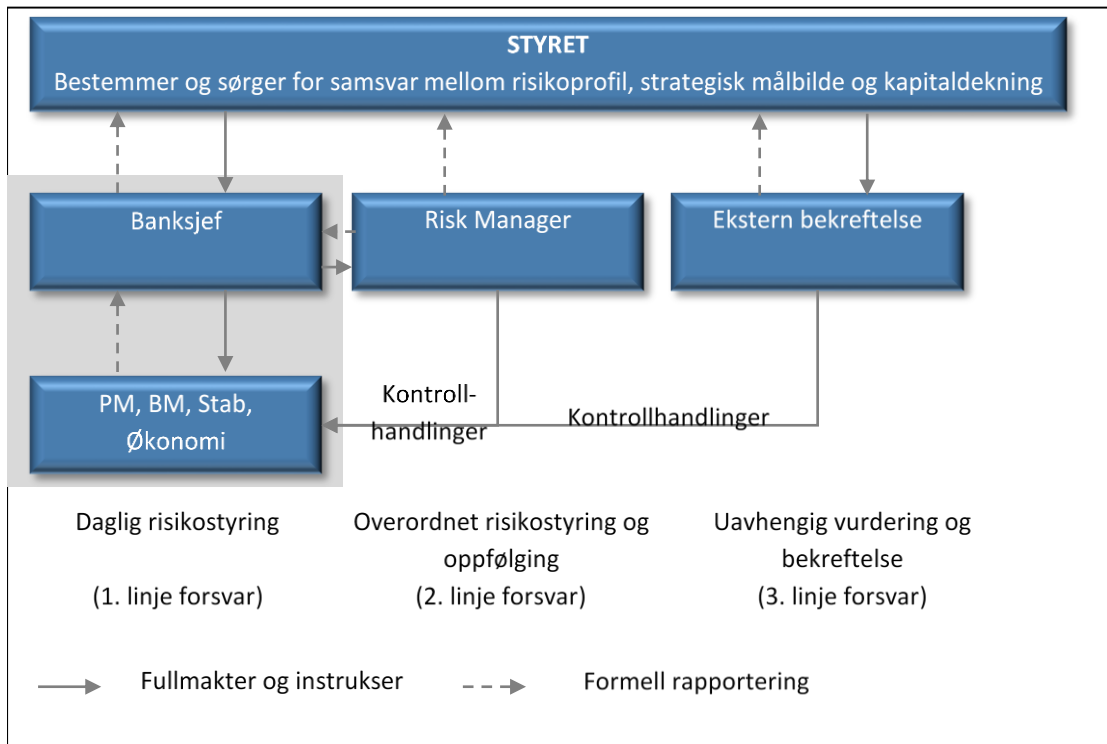
Styringsmål og rammer nedfelt i bankens risikostrategier skal bidra til å sikre bankens lønnsomhet både på kort og lang sikt. Hensikten er å unngå for store risikokonsentrasjoner i virksomheten, som ved en ugunstig utvikling kan bidra til å true bankens lønnsomhet og soliditet.

I forbindelse med risikostyring og internkontrollprosessen vurderes alle vesentlige deler av bankens virksomhet. Med utgangspunkt i risikoen knyttet til den enkelte del av virksomheten iverksettes nødvendige kontrolltiltak for å forvise seg om at arbeidsprosesser og rutiner utføres innenfor en akseptabel risiko.

3.2 Organisering og ansvar

Ansvar og gjennomføring av bankens risikostyring og kontroll er delt mellom bankens styre, ledelse og operative enhet som vist i nedenfor stående oversikt. Risikostyringsfunksjonen er uavhengig av forretningsenhetene, og rapporterer direkte til administrerende banksjef.

3.2.1.1 Oversikt: Risikostyring struktur

3.2.2 Generalforsamling

Generalforsamlingen skal påse at banken virker etter sitt formål i samsvar med lov, vedtekter og generalforsamlingens vedtak. Herunder innstiller og velger generalforsamlingen medlemmer til styret og godkjenner bankens årsberetning og årsregnskap fremlagt av styret.

3.2.3 Styret

Bankens styre har ansvar for å påse at banken har en ansvarlig kapital som er tilstrekkelig ut fra ønsket risiko og bankens virksomhet, samt sørge for at banken er tilstrekkelig kapitalisert ut fra regulatoriske krav. Styret fastsetter de overordnede rammer, gir fullmakter og sørger for at det utarbeides retningslinjer for risikostyringen i banken, herunder etiske retningslinjer.

3.2.4 Adm. banksjef

Adm. banksjef har ansvaret for den overordnede risikostyringen, herunder ansvarlig for at det gjennomføres effektive risikostyringssystemer i banken, og at risikoeksponeringen overvåkes. Adm. banksjef er videre ansvarlig for delegering av fullmakter og rapportering til styret.

3.2.5 Risk Manager

Risk Manager har på overordnet nivå ansvar for styring, analyse, rapportering og kontroll av bankens risiko- og kapitalstyring. Risk Manager og også bankens compliance-ansvarlig.

3.2.6 Avdelingsledere

Bankens ledere har ansvar for å styre risiko og sikre god intern kontroll innenfor eget område i tråd med bankens vedtatte risikoprofil. For å sikre god økonomisk og administrativ styring, skal den enkelte leder ha nødvendig kunnskap om vesentlige risikoforhold innenfor eget område. Avdelingslederne gir årlig en bekreftelse av internkontrollen i den enkelte avdeling. Bekreftelsene danner grunnlag for bankens totale internkontrollrapport og er også et grunnlag for aktuelle forbedringstiltak.

3.2.7 Revisor

Søgne og Greipstad Sparebank benytter PWC som ekstern revisor. Banken har også engasjert RSM på prosjektbasis og som gjennomfører uavhengig vurdering av bankens ICAAP.

3.3 Risiko- og kapitalstyring

3.3.1 Strategisk målilde

Risiko- og kapitalstyringen tar utgangspunkt i strategiske mål i bankens strategiplan, samt styringsmål i bankens øvrige strategidokumenter.

3.3.2 Risikoanalyse

Det gjennomføres en analyse av risikoene som er identifisert for å forstå risikoenes egenskaper og årsaksmekanismer. Vesentlige risikoer skal om mulig kvantifiseres gjennom forventet tap. Primært vil

dette gjelde kredittrisiko. Kvantifiseringen skal være basert på anerkjente og betryggende metoder og fremgangsmåter for måling av risiko. Ved den årlige ICAAP-prosessen (pilar II) gjennomfører ledelse og styret en vurdering av risiko- og kapitalstyringen i Søgne og Greipstad Sparebank. Gjennom prosessen kvantifiseres, om mulig, forventet tap / økte kostnader knyttet til de enkelte risikoområder banken er utsatt for.

3.3.3 Risikostrategier

Gjennom risikostrategiene definerer styret ønsket risikoprofil gjennom etablering av risikobaserte rammer og måltall på de ulike risikoområder. Strategiene revideres årlig og følger følgende prosess:

Bankens ICAAP (Internal Capital Adequacy Assessment Process) tallfester bankens beregnede risikojusterte kapitalbehov for de forskjellige risikoområdene. Det er utarbeidet prinsipper og retningslinjer for bankens gjennomføring av ICAAP.

3.3.4 Rapportering

Risiko- og kapitalstyringen blir fulgt opp gjennom faste rapporter til styret, samt bankens ICAAP. Dette sikrer en løpende oppfølging av styringsmål, enkeltrisikoeer og bankens samlede risiko. Det foreligger en styrings- og rapporteringssyklus som bidrar til at styre og ledelse får løpende informasjon om status og utvikling.

3.3.5 Stresstester

I forbindelse med vurdering av kapitalbehov gjennomføres stresstester for å analysere hvordan negative hendelser påvirker resultatet, balansen og kapitaldekningen i banken. Stresstestene gjennomføres på områdene kreditt, likviditet og marked. Beregningene skal ta utgangspunkt i en stressperiode på 3 år.

3.3.6 Beredskapsplaner

Bankens kjernevirksomhet er å ta risiko. Denne vil over tid kunne påføre banken større uventede tap, på tross av gode risikostyringssystemer og prosesser. En slik situasjon vil kunne medføre alvorlig press på bankens kapital og likviditet. Banken har på bakgrunn av risikostrategiene nedfelt beredskapsplaner på viktige områder.

3.3.7 Kapitalstyring

En aktiv kapitalstyring er viktig for å sikre bankens soliditet over tid. Dette gjøres ved å fremskrive bankens finansielle utvikling de neste tre år frem i tid, og der det tas hensyn til et alvorlig økonomisk tilbakeslag over minimum tre år. Ut fra en slik analyse vil bankens ledelse og styre få et grunnlag for å vurdere kapitalbehovet fremover. Med grunnlag i framskrivningene av det samlede kapitalbehovet skal ledelsen og styret gjøre en samlet vurdering av om kapitalbehovet er tilstrekkelig og tilpasset nåværende og fremtidige risikoprofil og strategi. Kapitalplanen er en integrert del av bankens ICAAP og budsjett.

3.3.8 Oppfølging, rapportering og overvåking

Alle ledere er ansvarlige for den daglige risikostyringen innenfor eget ansvarsområde og dermed påse at risikoeksponeringen er innenfor de rammer som er besluttet av styret. Bankens risikorapportering har som formål å sikre at alle organisasjonsnivå har tilgang på tilstrekkelig og pålitelig risikorapportering. Kontroll av den overordnede risikoeksponering og risikoutvikling foretas av Risk Manager og følges opp gjennom periodiske rapporter til ledergruppe og styre.

3.3.9 Etterlevelse (Compliance)

Banken er opptatt av å ha gode prosesser og rutiner for å sikre etterlevelse av lover, forskrifter og rundskriv. Dette gjøres ved blant annet følgende tiltak:

- Kommunisere en tydelig etisk standard og verdigrunnlag.

- Sikre at nye lover og bestemmelser implementeres i organisasjonen.
- Sørge for nødvendig rapportering av etterlevelsen til ledergruppe og styre.

Den overordnede risikoeksponeringen og risikoutviklingen følges opp gjennom periodisk rapportering til styret.

3.4 Risikoområder og definisjoner

Banken eksponeres for ulike typer risiko. De viktigste er:

Kredittrisiko	Kredittrisiko kan defineres som risiko for tap knyttet til at kunder eller andre motparter ikke kan gjøre opp for seg til avtalt tid og i henhold til skrevne avtaler, og at mottatte sikkerheter ikke dekker utestående krav.
Likviditetsrisiko	Likviditetsrisiko kan defineres som risikoen for at en ikke klarer å oppfylle sine forpliktelser og/eller finansiere økninger i eiendelene uten at det oppstår vesentlige ekstraomkostninger i form av prisfall på eiendeler som må realiseres, eller i form av ekstra dyr finansiering.
Markedsrisiko	Markedsrisiko kan defineres som risiko for tap i markedsverdier knyttet til porteføljer av finansielle instrumenter som følge av svingninger i aksjekurser, valutakurser, renter og råvarepriser.
Operasjonell risiko	Operasjonell risiko kan defineres som risikoen for tap som skyldes utilstrekkelige eller sviktende interne prosesser, svikt hos mennesker og i systemer eller eksterne hendelser.
Forretningsrisiko	Forretningsrisiko kan defineres som risikoen for uventede inntekstsvingninger ut fra andre forhold enn kredittrisiko, markedsrisiko og operasjonell risiko. Risikoen kan opptre i ulike forretnings- eller produktsegmenter og være knyttet til konjunktursvingninger og endret kundeatferd.
Omdømmerisiko	Omdømmerisiko kan defineres som risiko for svikt i inntjening og kapitaltilgang på grunn av sviktende tillit og omdømme i markedet, dvs. hos kunder, motparter, aksjeeiere og myndigheter.
Strategisk risiko	Strategisk risiko kan defineres som risiko for uventede tap eller sviktende inntjening i forhold til prognoser knyttet til vekstambisjoner, inntreden i nye markeder eller oppkjøp. Denne risikoformen aktualiserer behovet for å se fremover og sikre seg nødvendig kapital i forbindelse med igangsatte og planlagte satsninger.

Disse områdene er nærmere gjennomgått i neste kapittel.

4 RISIKOOMRÅDER UNDER PILAR I - REGULATORISK KAPITAL

4.1 Kredittrisiko - Standardmetoden

Kredittrisiko er risiko for tap knyttet til at kunder eller andre motparter ikke kan gjøre opp for seg til avtalt tid og i henhold til skrevne avtaler, og at mottatte sikkerheter ikke dekker utestående krav.

4.1.1 Styring og kontroll

Kredittrisiko styres gjennom følgende styringsdokumenter:

- Kreditstrategi
- Kreditthåndbok med kredittpolicy
- Bevilgningsfullmakter
- Etsiske retningslinjer og habilitetsregler.

Kreditstrategien fastsettes av styre, og beskriver bankens risikovillighet samt. mål for kredittkvalitet, konsentrasjonsrisiko og vekst. Kreditstrategien skal reflektere et langsiktig perspektiv ved at det tas hensyn til sykliske aspekter. Dette dokumentet er basert på bankens strategiplan og revurderes årlig.

Bankens kreditthåndbok beskriver kredittprosessen, med retningslinjer for kredittgivning, kredittendring og kredittoppfølging. Dokumentet inneholder også retningslinjer for tap/mislighold og retningslinjer for depotkontroller.

Bankens bevilgningsregler fastsetter prinsippene for kredittbeslutninger og tildeling av kredittfullmakter, og beskriver beslutningsstrukturen. Alle bevilgningsrammer er personlige. Administrerende banksjef behandler større kredittsaker etter behandling i tilknyttede rådgivende organer, henholdsvis kredittutvalg bedrift (KUB) og kredittutvalg privat (KUP). Bevilgningsrammene er differensiert etter kredittrisiko (risikoklasser) og stillingsnivå.

Etsiske retningslinjer og habilitetsregler fastsetter retningslinjer og regler for hvordan medarbeidere i organisasjonen skal opptre i ulike situasjoner.

Kompetente medarbeidere som har analytisk evne og god innsikt i risikoelementer knyttet til kunden er en viktig forutsetning for at banken skal kunne realisere sin målsetting. Løpende kompetanseutvikling er en nødvendig innsatsfaktor for å bygge opp og vedlikeholde kompetansen. Det er ledernes ansvar å sørge for at medarbeidere innen kredittområdet har og utvikler sin kredittkompetanse.

Søgne og Greipstad Sparebank opererer med scoringssystem levert av SSF (Sparebanken Sør med samarbeidsbanker) i forbindelse med bevilgning av kreditter og som grunnlag for kategorisering av kredittporteføljen. Modellene differensierer kundene basert på økonomi og sikkerhet og kategoriserer kundene i til sammen 11 klasser som kan grupperes i følgende hovedgrupper; lav, middels og høy risiko, samt misligholdte engasjementer. Bankens etterstreber å prise kredittrisiko og har etablert prismatriser basert på risikoklassifiseringssystemet.

Risikokonsentrasjon, store engasjementer og grupper av engasjementer hvor det er en eller et fåtall felles risikodrivere som kan påvirkes samtidig, skal begrenses. Bankens har vedtatt at største engasjement i gruppe ikke skal overstige 20 % av ansvarlig kapital, mens loven tillater inntil 25 %. Ved årsskiftet hadde banken en totaleksponering av store engasjement på 67 % av ansvarlig kapital, hvorav bankens måltall for 2021 er inntil 70%.

I tillegg styres kredittrisiko gjennom blant annet følgende rapportering i styringsmåltallsrapport og risikoreport:

- Begrenset vekstmål på PM/BM,
- Begrenset nivå av andel BM, og næringer.
- Måltall mislighold over 90 dager
- Måltall tap i % av utlån,
- Måltall største enkeltkunde og grupper av kunder
- Volumutvikling lån inkl. Verd boligkreditt
- Volumutvikling risikoklasser (Lav, middels, høy) for PM, BM og Verd boligkreditt
- Volumutvikling tap (trinn 1,2,3)
- Utlånskonsentrasjon geografifordelt
- Utlånskonsentrasjon næringsfordelt
- Utvikling av underdekning og overtrekk/restanse
- Rapportering i henhold til forskrift for forsvarlig boligfinansiering og forbruksfinansiering

Bankens portefølje av rentebærende verdipapirer påfører også banken kredittrisiko. Styret gjennomgår årlig bankens markedsstrategi hvor det fastsettes rammer for eksponering i rentebærende verdipapirer. Styret mottar kvartalsvis analyse og oversikt over beholdningen og alle nykjøp.

4.1.2 Verd Boligkreditt AS

Banken har, sammen med 8 andre sparebanker, etablert boligkreditselskapet Verd Boligkreditt AS hvorav banken har en eierandel på 8,06 %. Selskapet har konsesjon til å utstede obligasjoner med fortrinnsrett. Banken har pr 31.12.2020 en portefølje på 810 mill. kroner overført til Verd Boligkreditt, noe som er en økning på 15,9 mill. kroner i løpet av året. Utviklingen i tallene må ses i sammenheng med dette.

4.1.3 Kreditteksponering

Tabellene nedenfor viser bankens totalengasjement mot kunder fordelt på akkumulert risikoklasse, engasjementstype (næring/privat) og geografi. Løpetidstabell viser gjestående løpetid for utlån, garantier og ubenyttet bevilgning.

4.1.3.1 Engasjement fordelt på risikotype:

UTLÅN TIL KUNDER FORDELT ETTER RISIKOKLASSE (NOK 1 000)	31.12.2020			31.12.2019	
	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Totalt	Totalt
Lav risiko	2.980.041	140.734	-	3.120.775	2.752.639
Middels risiko	611.728	211.564	-	823.292	880.978
Høy risiko	61.744	83.968	30.823	176.534	171.062
Påløpte renter i 2019 ikke fordelt					6.957
Brutto balanseført verdi	3.653.513	436.266	30.823	4.120.602	3.811.636

UBENYTTETE KREDITTER FORDELT ETTER RISIKOKLASSE (NOK 1 000)	31.12.2020			31.12.2019	
	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Totalt	Totalt
Lav risiko	261.934	7.608	-	269.542	230.539
Middels risiko	35.784	3.785	-	39.570	43.501
Høy risiko	1.266	4.589	303	6.159	1.703
Sum	298.985	15.982	303	315.270	275.743

FINANSIELLE GARANTIER FORDELT ETTER RISIKOKLASSE (NOK 1 000)	31.12.2020			31.12.2019	
	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Totalt	Totalt
Lav risiko	12.964	1.663	-	14.627	33.595
Middels risiko	6.059	687	-	6.746	22.930
Høy risiko	459	2.091	710	3.261	7.569
Sum	19.482	4.441	710	24.633	64.094

4.1.3.2 Engasjement fordelt på geografiske områder

KREDITTENGASJEMENTER FORDELT PÅ GEOGRAFISKE OMRÅDER (NOK 1 000)	Utlån		Garantier	
	31.12.2020	31.12.2019	31.12.2020	31.12.2019
Søgne	2.509.288	2.273.443	18.998	59.140
Kristiansand	563.005	511.252	1.975	2.390
Nodeland	385.478	400.814	1.947	1.627
Oslo	108.348	110.946	-	-
Brennåsen	90.607	88.158	1	1
Landet for øvrig	453.169	417.236	1.712	935
Sum kunder	4.109.895	3.801.849	24.633	64.093

4.1.3.3 Engasjement fordelt på bransjer:

KREDITTENGASJEMENTER FORDELT PÅ NÆRING/SEKTOR (NOK 1 000)	Utlån		Garantier		Ubenyttede kredittrammer	
	31.12.2020	31.12.2019	31.12.2020	31.12.2019	31.12.2020	31.12.2019
Personkunder	3.038.621	2.817.737	4.881	34.186	158.779	173.849
Jordbruk og tilknyttede tjenester	42.605	54.426	-	-	8.111	4.978
Skogbruk og tilknyttede tjenester	7.799	7.730	-	-	-	-
Fiske og fangst	18.285	19.538	-	-	595	873
Akvakultur (fiskeoppdrett og klekkerier)	-	-	-	-	-	-
Bergverksdrift og utvinning	1.280	404	-	-	154	812
Tjenester tilknyttet utvinning av råolje ..	-	-	-	-	-	-
Utvinning av råolje og naturgass	-	-	-	-	-	-
Industri	19.660	23.094	-	-	1.754	2.498
Bygging av skip og båter	-	-	-	-	-	-
El-, gass-, damp- og varmtvannsforsyning	-	-	-	-	-	-
renovasjonsvirksomhet	1.132	1.315	-	-	-	-
Utvikling av byggeprosjekter	177.460	173.358	5.904	12.514	5.046	15.665
Bygge- og anleggsvirksomhet	167.049	162.465	3.307	5.714	40.871	35.556
Varehandel, reparasjon av motorvogner	41.973	44.406	4.402	4.298	25.684	19.134
Utenriks sjøfart og rørtransport	-	-	-	-	-	-
Transport ellers og lagring	6.976	11.130	1.512	1.988	216	215
Overnattings- og serveringsvirksomhet	5.681	889	350	250	588	591
Informasjon og kommunikasjon	2.837	2.881	-	-	165	200
Omsetning og drift av fast eiendom	465.790	381.981	2.330	4.800	21.016	7.906
Faglig og finansiell tjenesteyting	55.035	41.782	1.669	-	4.309	9.132
Forretningsmessig tjenesteyting	24.508	21.636	207	273	738	1.198
Tjenesteytende næringer ellers	43.911	46.864	71	71	3.125	3.137
Sum kunder, hovedstol	4.120.601	3.811.637	24.633	64.094	271.150	275.743
Periodiserte renter og amortisering	-	-	-	-	-	-
Nedskrivninger	- 10.706	- 9.788	-	-	-	-
Sum kunder	4.109.895	3.801.849				

4.1.3.4 Gjenstående løpetid for engasjementene:

2020

	Uten	Under	3-12	1-5	Over	Totalt
Engasjementstype:	restløpetid	3 mnd	mnd	år	5 år	
Utlån til kunder	43.396	210	4.414	414.538	3.647.337	4.109.895
Garantier	13.263	2.652	5.461	3.257	0	24.633
Ubenyttet bevilgning	0	0	0	270.631	0	270.631
Totalengasjement	56.659	2.862	9.875	688.426	3.647.337	4.405.159

2019

	Uten	Under	3-12	1-5	Over	Totalt
Engasjementstype:	forfall	3 mnd	mnd	år	5 år	
Utlån til kunder		138	4.711	456.197	3.333.844	3.794.890
Garantier	21.452	3.259	33.280	5.706	397	64.094
Ubenyttet bevilgning	0	0	0	275.743	0	275.743
Totalengasjement	21.452	3.397	37.991	737.646	3.334.241	4.134.727

4.1.4 Nedskrivninger på utlån og garantier

Utlån til kunder er vurdert i henhold til IFRS. Alle engasjementer blir fulgt opp ved fortløpende ved gjennomgang av restanselister og overtrekkklister. Tapsutsatte engasjement og misligholdte lån vurderes fortløpende og minimum kvartalsvis.

Et engasjement anses som misligholdt når kunden ikke har betalt forfalte terminer på utlån innen 90 dager etter forfall, eller når overtrekk på rammekreditt eller innskuddskonti ikke er inndekket innen 90 dager etter at rammekreditten eller kontoen ble overtrukket. Tapsutsatte lån er lån som ikke er misligholdt, men hvor kundens økonomiske stilling innebærer sannsynlighet for tap på et senere tidspunkt. Konstaterte tap på engasjementer er tap som regnes som endelige.

Individuelle nedskrivninger på lån og grupper av lån foretas i de tilfeller det foreligger objektive bevis for verdifall. Verdifallet må være et resultat av en eller flere hendelser inntruffet etter første gangs bokføring. Nedskrivningen beregnes som differansen mellom utlånets bokførte verdi og nåverdien av estimerte framtidige kontantstrømmer, neddiskontert med lånets effektive rente. Vurdering av om det foreligger objektive bevis for verdifall skal foretas enkeltvis av alle utlån som anses vesentlige. Vesentlige og spesielt utsatte engasjementer gjennomgås kvartalsvis. Når det gjelder vurdering av sikkerheter på panteobjekter

ved individuelle nedskrivninger, verdsettes disse til antatt virkelig verdi på antatt tidspunkt for realisasjon eller egen overtakelse av sikkerheter.

4.1.4.1 Nedskrivningsmodell

Under IFRS 9 skal tapsnedskrivninger innregnes basert på forventet kredittap. Den generelle modellen for nedskrivninger av finansielle eiendeler i IFRS 9 gjelder for finansielle eiendeler som måles til amortisert kost eller til virkelig verdi med verdiendringer over andre inntekter og kostnader og som ikke hadde inntrufne tap ved første gangs balanseføring. I tillegg er også lånetilsagn, finansielle garantikontrakter som ikke måles til virkelig verdi over resultatet omfattet.

Målingen av avsetningen for forventet tap i den generelle modellen avhenger av om kredittrisikoen har økt vesentlig siden første gangs balanseføring. Ved førstegangs balanseføring og når kredittrisikoen ikke har økt vesentlig etter førstegangs balanseføring, er avsetningene basert på 12-måneders forventet tap («trinn 1»). 12-måneders forventet tap er det tapet som er forventet å inntreffe over levetiden til instrumentet, men som kan knyttes til begivenheter som inntreffer de første 12 månedene. Hvis kredittrisikoen har økt vesentlig etter førstegangsinnregning, men det ikke foreligger objektive bevis på tap, er avsetningene basert på forventet tap over hele levetiden («trinn 2»). Hvis kredittrisikoen har økt vesentlig og det foreligger objektive bevis på verdifall (mislighold), avsettes for forventet tap over levetiden («trinn 3»).

Uavhengig av dette kan en anta at kredittrisiko ikke har økt vesentlig siden førstegangsinnregning dersom det finansielle instrumentet anses å ha en lav kredittrisiko på rapporteringstidspunktet. Banken har benyttet unntaket om lav kredittrisiko for balansepostene «Kontanter og fordringer på sentralbanker» og «Utlån og fordringer på kredittinstitusjoner».

4.1.5 Risikoklassifiseringssystem (PD-modell)

Søgne og Greipstad Sparebank benytter en PD-modell som er utviklet i fellesskap med flere andre banker. Modellen beregner en misligholdsansynlighet neste 12 måneder for den enkelte kundens finansielle stilling og betalingsadferd. For næringsengasjementer er dette regnskap og betalingshistorikk m.m. For privatpersoner er det betalingshistorikk, innskudd og utlån m.m.

Hele porteføljen klassifiseres månedlig og kundene gis en risikoklasse fra A til K, hvor A er best.

Risikoklasse K består av lån som er misligholdt over 90 dager, lån med individuelle nedskrivninger og lån

til selskaper/personer som er gått konkurs. Systemet muliggjør en overvåking av risikoutviklingen i utlånsporteføljen.

Modellene er også integrert i bankens saksgangssystem, og er en del av kredittvurderingen av kunder. Bankens prising av utlån skal normalt gjenspeile risikoen knyttet til engasjementet.

Sikkerhetsdekning er ikke hensyntatt i risikoklassifiseringen banken benytter.

Banken har følgende risikoklasser med tilhørende misligholds sannsynlighet (PD) og gruppering:

Risikoklasse	PD
A (lav)	[0.00;0.10>
B (lav)	[0.10;0.25>
C (lav)	[0.25;0.50>
D (lav)	[0.50;0.75>
E (middels)	[0.75;1.25>
F (middels)	[1.25;2.00>
G (middels)	[2.00;3.00>
H (høy)	[3.00;5.00>
I (høy)	[5.00;8.00>
J (høy)	[8.00;100.00>
K (høy)	[100.00] (Mislighold)

4.1.6 Kreditt og forringelsesrisiko

Nedenfor fremkommer samlet engasjementsbeløp fordelt på misligholdte engasjementer og øvrige tapsutsatte engasjementer. Videre fremkommer oversikt over balanseførte og resultatførte tap inneværende år.

4.1.6.1 *Misligholdte engasjement og øvrige tapsutsatte lån fordelt på kundegrupper og bransjer:*

2020

Bransjer:	Misligholdte engasjement	Øvrige tapsutsatte	Spes . nedskr
Primærnæring	56	0	0
Industri og bergverk	0	0	0
Utvikling av byggeprosjekter	0	8.175	4.470
Bygge- og anleggsvirksomhet	0	0	0
Handel, transort, overnatting	41	850	644
Eiendomsdrift	0	0	
Tjenesteytende virksomhet	0	0	0
Sum næring	97	9.025	5.114
Personmarked	6.013	10.065	1.446
Sum engasjement	6.110	19.090	6.560

2019

Bransjer:	Misligholdte engasjement	Øvrige tapsutsatte	Spes . nedskr
Primærnæring	0	0	0
Industri og bergverk	0	0	0
Utvikling av byggeprosjekter	0	0	0
Bygge- og anleggsvirksomhet	0	0	0
Handel, transort, overnatting	786	0	0
Eiendomsdrift	12.829	0	2.636
Tjenesteytende virksomhet	0	0	0
Sum næring	13.615	0	2.636
Personmarked	7.447	194	252
Sum engasjement	21.062	194	2.888

4.1.6.2 *Misligholdte og tapsutsatte engasjement fordelt på geografisk område*

2020

Geografisk område:	Misligholdte engasjement	Øvrige tapsutsatte
Søgne og Songdalen m/nabokommuner	6.110	19.090
Øvrige kommuner	-	0
SUM	6.110	19.090

2019

Geografisk område:	Misligholdte engasjement	Øvrige tapsutsatte
Søgne og Songdalen m/nabokommuner	21.062	194
Øvrige kommuner	-	0
SUM	21.062	194

4.1.6.3 *Utvikling i tapsavsetning og utlån fordelt på trinn*

Tabellen viser endringen i tapsavsetningen for 2020.

	Trinn 1 - 12 mnd tap	Trinn 2 - livstidstap	Trinn 3 - livstidstap	Totalt
Tapsavsetning totalt				
Tapsavsetninger pr 01.01.2020	3.462	796	2.918	7.176
Overført til trinn 1	134	-134	0	0
Overført til trinn 2	-202	202	0	0
Overført til trinn 3	-6	-26	32	0
Netto endring	-476	203	3.661	3.389
Nye tap	1.849	322	40	2.211
Fraregnet tap	-969	-263	-4	-1.235
Endring i risikomodell/parametre	721	212	16	949
Andre endringer	0	0	0	0
Tapsavsetning per 31.12.2020	4.514	1.314	6.662	12.490
Herav tapsavsetninger PM	1.800	457	1.446	3.703
- Hvorav betalingslettelser	-	4	-	4
Herav tapsavsetninger BM	2.714	857	5.216	8.787
- Hvorav betalingslettelser	-	-	26	26

Tabellen viser endringen i utlån og årsaken til endringen innenfor de ulike stegene i modellen:

	Trinn 1 - 12 mnd tap	Trinn 2 - livstidstap	Trinn 3 - livstidstap	Totalt
Utlån totalt				
Brutto utlån 01.01.2020	3.486.944	307.599	23.137	3.817.680
Overført til trinn 1	65.679	-65.679	0	0
Overført til trinn 2	-208.816	208.816	0	0
Overført til trinn 3	-4.027	-6.640	10.666	0
Netto overført	-285.004	-23.642	-6.913	-315.559
Nye tap	1.506.476	121.111	5.066	1.632.653
Fraregnet tap	-908.765	-104.452	-954	-1.014.172
Endring i risikomodell/parametre	0	0	0	0
Andre endringer	0	0	0	0
Brutto utlån 31.12.2020	3.652.488	437.111	31.002	4.120.602
Hvorav lån med betalingslettelser PM	0	3617	0	3.617
Hvorav lån med betalingslettelser BM	0	0	3375	3.375

Ytterligere fordeling finnes i årsrapporten for 2020 – note 12.

4.1.6.4 *Resultatførte tap i regnskapet:*

2020

Kredittap på utlån, garantier mv. og rentebærende verdipapirer	2020
Endring i IFRS 9 nedskrivninger	5.207
Konstaterte tap med tidligere nedskrivninger	195
Konstaterte tap uten tidligere nedskrivninger	0
Inngang på tidligere konstaterte nedskrivninger	-21
Andre korreksjoner/amortisering av nedskrivninger	257
Sum kredittap på utlån, garantier mv. og rentebærende verdipapirer	5.638

2019

Netto resultatførte tap:	Utlån	Garantier	Totalt
Periodens endring i individuelle nedskrivninger	-259	0	-259
+ Periodens endring i gruppenedskrivninger	0	0	0
+ Konstaterte tap på engasjementer som tidligere er nedskrevet	505	0	505
+ Konstaterte tap på engasjementer som tidligere ikke er nedskrevet	68	0	68
+ Endring amortisering m.v.	338	0	338
- Inngått på tidligere konstaterte tap	-40	0	-40
Sum tap på utlån og garantier	612	0	612

4.1.7 Bruk av ratingbyråer

Søgne og Greipstad Sparebank anvender ikke ratingbyråer eller eksportkreditbyråer ved kapitalvurderingen.

4.1.8 Sikkerheter

Ved fastsettelse av kapitalkravet benyttes pant i bolig og fritidsbolig, der forsvarlig verdigrunnlag fastsettes ut fra sikkerhetens markedsverdi.

SIKKERHETSFORDELTE UTLÅN

(NOK 1 000)	31.12.2020	31.12.2019
Brutto engasjement sikret med pant i boligeiendom	3.520.176	3.322.807
Brutto engasjement sikret med pant i næringseiendom	513.188	398.945
Brutto engasjement sikret med annen pant	70.512	69.169
Brutto engasjement uten pant	16.725	20.715
Sum	4.120.601	3.811.636
Brutto utlån som har tilfredstiller kravene til 35 % kapitalvekt utgjør	3.802.170	2.967.000

Kapitalvekting på 35 % krever en boligverdi innenfor 80 % og/eller fritidsbolig innenfor 60 %.

4.1.9 Motpartsrisiko for derivater

Andelen fastrentelån på 185 mill. med opprinnelig løpetid på inntil 5 år er delvis sikret med rentebytteavtaler til flytende rente inngått med DNB Markets. Gjenstående vektet gjennomsnittlig løpetid er 3,0 år.

Per 31.12.2020	Nominell verdi	Forfall	Markedsverdi
Rentebytteavtale	15.000	25.01.2021	-28
Rentebytteavtale	8.245	28.06.2022	-342
Rentebytteavtale	50.000	05.03.2025	-1.259
Sum rentebytteavtaler	73.245		-1.630

4.2 Operasjonell risiko

Operasjonell risiko er risikoen for tap som skyldes utilstrekkelige eller sviktende interne prosesser, svikt hos mennesker og i systemer eller eksterne hendelser.

4.2.1 Styring og kontroll

Styring og kontroll av operasjonell risiko omfatter;

- Overordnet risikostyring og kontroll
- Operativ styring og kontroll
- Ekstern revisors kontroll

Bankens styre fastsetter retningslinjer gjennom strategidokumentet «Strategi for operasjonell risiko». Dokumentet revideres årlig. Bankens styring og kontroll med operasjonell risiko inngår som en viktig del bankens arbeid i henhold til internkontrollforskriften. Sentralt i bankens overordnede styring og kontroll av operasjonell risiko er bankens årlige vurdering av strategiske risikoer og risikoer knyttet til de ulike forretnings- og støtteprosesser. Vurderingen danner grunnlaget for fastsettelse av kontrolltiltak relatert til de identifiserte risikoer.

Det operative ansvaret for styring og kontroll av operasjonell risiko, og således også kvaliteten i bankens drift, ligger hos den enkelte linjeleder. Linjelederne gir årlig en bekreftelse av internkontrollen der det rapporteres oppover i organisasjonen om status på internkontrollen innenfor den enkelte organisatoriske enhet. Bekreftelsen danner grunnlaget for forbedringstiltak på identifiserte områder.

Det er etablert rutiner for registrering av operasjonelle tap. I tillegg foretas en løpende gjennomgåelse av anbefalinger fra ekstern revisor som grunnlag for implementering av forbedringstiltak på reviderte områder.

5 TILLEGGSKAPITAL (PILAR II)

5.1 Innledning

Søgne og Greipstad Sparebank følger Finanstilsynets retningslinjer i rundskriv 12/2016 ved beregning av tilleggskapital etter Pilar 2.

5.2 Kredittrisiko

5.2.1 Styring og kontroll

Styring og kontroll av kredittrisiko er beskrevet under punkt 4.1.1.

Motpartsrisiko er primært knyttet til utlåns- og garantiporteføljen, men også til verdipapir-beholdningen i sertifikater, obligasjoner, aksjer og andeler i verdipapirfondsandeler, samt til innskudd i andre finansinstitusjoner.

Restrisiko i kredittrisikoen er risikoen for at sikkerheter det tas hensyn til ved fastsettelse av kapitalkravet for kredittrisiko er mindre effektive enn forventet.

Kapitalbehov beregnes ut fra finanstilsynets rundskriv etter følgende elementer:

- Risiko for avvikende høy utlånsvekst
- Risiko for avvikende høy risiko i bedriftsporteføljen
- Konsentrasjonsrisiko
 - Konsentrasjon mot enkeltkunder bedriftsmarked
 - Konsentrasjon på næring
 - Bedriftsmarkedeksponering utenfor foretakets geografiske kjerneområde

Det utføres stressscenarioer der bankens tapsprosent økes vesentlig over tid, og økonomisk kapital vurderes ut fra beregnet kapitalbehov.

5.3 Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko er risikoen for at en bank ikke klarer å oppfylle sine forpliktelser og/eller finansiere økninger i eiendelene uten at det oppstår vesentlige ekstraomkostninger i form av prisfall på eiendeler som må realiseres, eller i form av ekstra dyr finansiering. Nivået på institusjonens ansvarlige kapital vil være en sentral forutsetning for å kunne tiltrekke seg nødvendig funding til enhver tid.

5.3.1 Styring og kontroll

Styringen av likviditetsrisiko tar utgangspunkt i bankens likviditetsstrategi med beredskapsplaner. Dokumentet fastsettes av styret, og beskriver bankens mål og rammer for likviditetsvirksomheten. Dokumentet er basert på bankens strategiplan og revurderes årlig. Strategien setter rammer for likviditetsrisiko gjennom mål for innskuddsdekning, LCR (Liquidity Coverage Ratio), NSFR (Net stable funding ratio), netto likviditetsbehov i ulike tidsintervaller, andel overførte lån til Verd boligkreditt, størrelse på udisponerte trekkrettigheter og strukturell likviditet.

Likviditetsrisiko styres etter overstående og andre parametere, hvor LCR, NSFR og innskuddsdekning er blant de vesentligste. Søgne og Greipstad Sparebank skal hovedsakelig finansiere sin virksomhet gjennom kundeinnskudd og bankens egenkapital. Det søkes å oppnå en innskuddsstruktur med mange mindre innskudd for ikke å gjøre seg avhengig av store enkeltinnskudd. Når det gjelder innlånskilder ellers legger banken vekt på diversifisering hvor så vel långivere, perioder og instrumenter inngår. Banken legger meget stor vekt på at likviditetsrisikoen skal være lav.

5.3.2 Bankens funding og likviditet

Innskudd fra kunder er bankens viktigste fundingkilde. Innskuddsdekninger, målt som innskudd i prosent av brutto utlån, var pr. 31.12.2020 på 72,8 %. Banken har ubenyttede trekkrettigheter på 80 mill. kroner i DNB.

Banken har følgende gjeld og forfallstruktur på bankens innlån.

5.3.2.1 Forfallsstruktur på banken innlån

Forfallsstruktur	2021	2022	2023	2024	..2028	Totalt
KFS	100	65	0	25	0	190
Obligasjonslån	155	200	350	200	0	905
Ansvarlig lån	0	0			50	50
Sum	255	265	350	225	50	1.145

Som en likviditetsbuffer så har banken til enhver tid en portefølje av lån klar til overføring til Verd Boligkreditt.

Det er fastsatt likviditetskrav (LCR-beregning) i forskrift og banken vil løpende justere sin likviditetsportefølje for å tilfredsstillende gjeldende LCR krav. Minstekrav til LCR er fra 2017 100 %, mens bankens har fastsatt styringsmål på 110 %. Bankens LCR er har følgende utvikling pr 31.12.

5.3.2.2 *LCR utvikling*

Kortsiktig likviditetsrisiko	2017	2018	2019	2020
LCR	129	131	232	140

Det utføres stresstester kvartalsvis der banken beregner overlevelsessevne/strukturell likviditet i bankens styringsmål. Banken anser også løpende beregning og rapportering av LCR og NSFR som stresstester av bankens likviditet.

Kapitalbehovet er fastsatt ut fra en stress-situasjon der bankens fundingkostnader som forfaller innen 12 mnd. økes med 1 %, og økonomisk kapital vurderes ut fra beregnet kapitalbehov. Likviditetssituasjonen i banken ansees som tilfredsstillende.

5.4 Markedsrisiko

Markedsrisiko er risiko for tap i markedsverdier knyttet til porteføljer av finansielle instrumenter som følge av svingninger i aksjekurser, valutakurser, renter og råvarepriser.

5.4.1 Styring og kontroll

Markedsrisiko styres og overvåkes med bakgrunn i vedtatte rammer i bankens markedsrisikostrategi vedtatt av styrer. Markedsrisikostrategien gjennomgås og revideres årlig.

I banken er markedsrisikoen relativt begrenset, med bakgrunn i følgende momenter:

- Bankens har i hovedsak innskudd og utlån med flytende rente.
- Bankens transaksjoner og beholdning av utenlandsk valuta er ubetydelig.
- Bankens eksponering i aksjemarkedet er relativt lavt.

5.4.2 Aksjerisiko

Banken har ikke handelsportefølje. Aksjer og andeler måles til Virkelig verdi med verdiendring over resultatet under IFRS 9. Realiserte og urealiserte gevinster og tap inngår i «Netto verdiendring og gevinst/tap på aksjer og andre egenkapitalinstrumenter»

Banken har følgende aksjer og andeler pr 31.12.2020:

Aksjer og egenkapitalbevis til virkelig verdi over resultat

Aksjer	org.nr.	Antall	Eierandel	Bokført verdi
DNB ASA	981 276 957	50.000	0,003 %	8.400
Balder Betaling AS	918 693 009	224.158	1,11 %	5.286
Brage Finans AS	995 610 760	2.278.449	1,67 %	31.853
DSS AS	917 153 949	1	11,11 %	5
Eiendoms kreditt AS	979 391 285	60.000	1,12 %	9.294
Frende Holding AS	991 410 325	56.473	0,84 %	29.239
LSG Eiendomsmegling AS	919 930 241	4.000	40,00 %	15.481
Norne Securities AS	992 881 828	275.493	1,49 %	540
Norsk Gjeldsinformasjon AS	920 013 015	448	0,13 %	33
Spama AS	916 148 690	100	0,32 %	145
Verd Boligkreditt AS	994 322 427	42.300	8,06 %	46.645
Visa Inc C-aksje	-	65	-	843
VN Norge AS	821 083 052	120.711.305.085	0,00 %	1.355
Sum aksjer				149.118
Egenkapitalbevis				
Sparebanken Vest	832 554 332	8.849	0,02 %	641
Kredittforeningen for sparebanker	986 918 930	1.200	2,40 %	1.456
Sum egenkapitalbevis				2.097
Sum Aksjer, andeler og andre egenkapitalinstrumenter				151.215

DNB ASA og Sparebanken Vest ansees ikke som strategiske aksjer og banken beregner et kapitaltillegg ut fra et verdifall på bankens beholdning (ikke strategiske/anleggsaksjer) på 45 % av markedsverdi

Aksjer og fond	Bokført verdi 31.12.2020 (markedsverdi)
Sum beholdning av aksjer og fond (Ikke strategiske aksjer)	9.041
Sum	9.041

5.4.3 Renterisiko utenfor handelsporteføljen

Renterisiko er risikoen for tap som oppstår ved endringer i rentenivået. Banken tar på seg renterisiko gjennom ordinære bankaktiviteter (innlån og utlån) og gjennom aktivt å ta markedsposisjoner. I tillegg har banken beholdninger av obligasjoner hovedsakelig for å oppfylle bankens likviditetskrav. I rentestyringen er banken bevisst at ulike løpetider kan utvikle seg ulikt. Bankens innlån i obligasjonsmarkedet er obligasjonsinnlån med løpende rente. Renterisikoen knyttet til bankens fastrenteutlån til kunder er redusert ved at det er inngått rentebytteavtaler.

Banken har vedtatt rammer for den totale renterisikoen samt rammer for bankens obligasjonsportefølje. Det beregnes et tapspotensiale ved 2 % parallell-forskyvninger over hele rentekurven, tilleggskapital avsettes i forhold til denne beregningen.

5.4.4 Valutarisiko

Bankens valutabeholdning er kun knyttet til kunders reisevaluta, og beholdningen er dermed lav. Banken avsetter dermed ikke kapital for denne type valutabeholdning.

5.4.5 Kredittspreadsrisiko

Banken er utsatt for kredittspreadsrisiko. Dette er risikoen for tap som følge av endringer i kredittspreader på rentebærende verdipapirer på bankens balanse. Bankens metode for overvåking av denne risikoen er basert på modell utviklet av Finanstilsynet, og estimerer endring i verdi på rentepapirer, hensyntatt rating og løpetid. For en nærmere beskrivelse av metoden, se Finanstilsynets «Modul for markedsrisiko».

Bankens tilleggskapital for kredittspreadsrisiko er beregnet ut fra Finanstilsynets tabell for spreadutganger ut fra definerte risikoklasser på obligasjonene.

5.4.6 Eiendomsprisrisiko

Denne risikotypen kan defineres som risiko for uventet verdifall på institusjonens eiendommer eller porteføljer av eiendomsinvesteringer, eller uventede tap på lån til datterselskaper som er eiendomsselskaper (ofte er eiendomsmassen skilt ut i egne datterselskaper). Eiendomspris risiko knyttet

til utlån til eiendomssektoren eller eiendeler som sikkerhet dekkes under kredittrisiko og konsentrasjonsrisiko.

Bankens kapitaltillegg er vurdert ut fra et verdifall på bankens eiendommer på 30 % av markedsverdi vurdert opp mot bokført verdi.

5.5 Andre risikoformer.

Banken er eksponert mot andre vesentlige risikoer i tillegg til de som er gjennomgått i det overstående. Kapitalbehovet knyttet opp mot disse risikoene vurderes hver for seg ut fra gitte forutsetninger.

5.5.1 Forsikringsrisiko:

Forsikringsrisiko kan defineres som risiko for svingninger i inntjening og resultater som følge av feilprising og uforutsette driftskostnader.

5.5.2 Risiko knyttet til pensjonsforpliktelser

Pensjonsforpliktelser for ytelsespensjon kan være vesentlig høyere enn det som er innbetalt på pensjonsordningen.

5.5.3 Forretningsrisiko:

Forretningsrisiko kan defineres som risikoen for uventede inntekstsvingninger ut fra andre forhold enn kredittrisiko, markedsrisiko og operasjonell risiko. Risikoen kan opptre i ulike forretnings- eller produktsegmenter og være knyttet til konjunktursvingninger og endret kundeadferd.

5.5.4 Strategisk risiko:

Risiko for uventede tap eller sviktende inntjening på grunn av feilslåtte langsiktige strategiske avgjørelser, endringer i lover og regler, inntreden i nye markeder eller oppkjøp.

5.5.5 Omdømmerisiko:

Omdømmerisiko kan defineres som risiko for svikt i inntjening og kapitaltilgang på grunn av sviktende tillit og omdømme i markedet, dvs. hos kunder, motparter, aksjeeiere og myndigheter.

5.5.6 Systemrisiko

Systemrisiko er risiko for at en ustabil finansiell situasjon blir så omfattende at det fører til en systemsvekkelse hvor økonomisk vekst og velferd blir alvorlig skadelidende.

5.5.7 Risiko knyttet til uforsvarlig gjeldsoppbygging

Ved vurdering av overdreven gjeldsoppbygging vil uvektet kjernekapitalandel (leverage ratio) benyttes som en indikator.

5.5.8 Eierrisiko forsikringsvirksomhet

Eierrisiko for eierandel i Frende Holding AS beregnes etter metode presentert av Finanstilsynet ved brev datert 23.04.2018. Beregningen er foretatt ved å beregne forholdsmessig kapitalbehov og kapital etter Solvens II-reglene.

6 OPPSUMMERING AV KAPITALBEHOVET OG KAPITALPLAN

Bankens styring og kontroll med risikoområdene inngår som en viktig del av bankens arbeid med internkontrollen. Sentralt i bankens overordnede styring og kontroll er bankens årlige vurdering av strategiske risikoer og risikoer knyttet til de ulike forretnings- og støtteprosesser. Denne vurderingen danner grunnlag for fastsettelse av kontrolltiltak relatert til de identifiserte risikoer slik at banken har en gjenværende risiko som er innenfor de fastsatte rammer.

Det operative ansvaret for styring og kontroll ligger hos den enkelte linjeleder. Linjelederne gir årlig en bekreftelse av internkontrollen der det rapporteres oppover i organisasjonen om statusen på internkontrollen innenfor den enkelte organisatoriske enhet. Bekreftelsen danner grunnlaget for forbedringstiltak på identifiserte områder.

Bankens resultater vist at den er konkurransedyktig og har evne til lønnsomhet. Gjennomført kundeundersøkelse viser en høy kundetilfredshet og banken får positive tilbakemeldinger fra kundene generelt. Dette gir en trygghet for at banken evner å betjene kundene på et tilfredsstillende servicenivå.

Finanstilsynet offentliggjorde i 2017 at banken i henhold til SREP fikk et samlet Pilar 2- krav på 2,6 % gjeldende fra 31.12.2017. Kapitalkravet for ren kjernekapital inkl. pilar 2 er 13,6 %. Søgne og Greipstad Sparebank har ved nyttår en ren kjernekapitaldekning på 18,87 %. På konsoliderte nivå har banken en ren kjernekapitaldekning på 18,19 %. Banken oppfyller således gjeldende og varslede kapitalkrav med god margin.